

למורה:

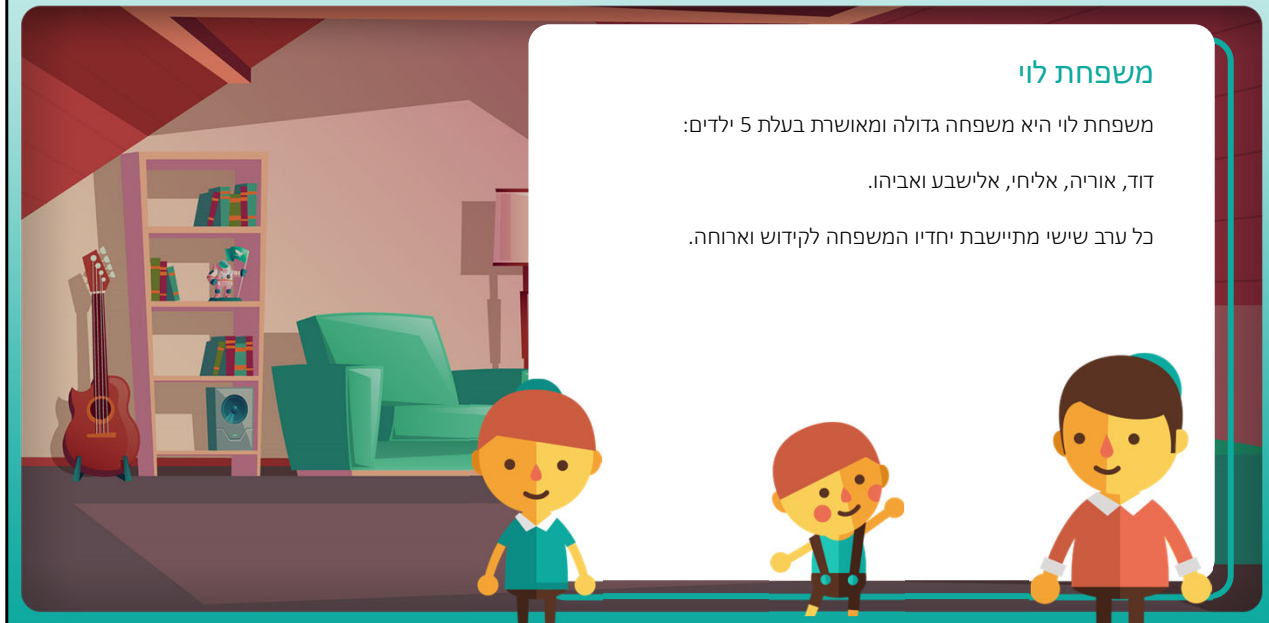
שיעור זה הוא השיעור החמישי בתכנית "חינוך לאחריות" המיועד לכיתות ג-ד', תחת החטיבה השלישית "אחריות שלי על התקציב שלי". מיקום השיעור ברצף הלמידה: שיעור חמישי בתכנית, אחרי שיעור "עובדים ומרוויחים" ולפני שיעור "שימוש מושכל בכסף".

נושאי השיעור:

- תקציב
- צרכנות נבונה
- חיסכון בהוצאות

ציוד נדרש לשיעור:

- להצגת המצגת: מחשב, מקרן
- כרטיסיות אוכל ב-4 צבעים שונים לפעילות שוק

למורה: (5 דק')
הקריאי את סיפור הרקע לתלמידים.

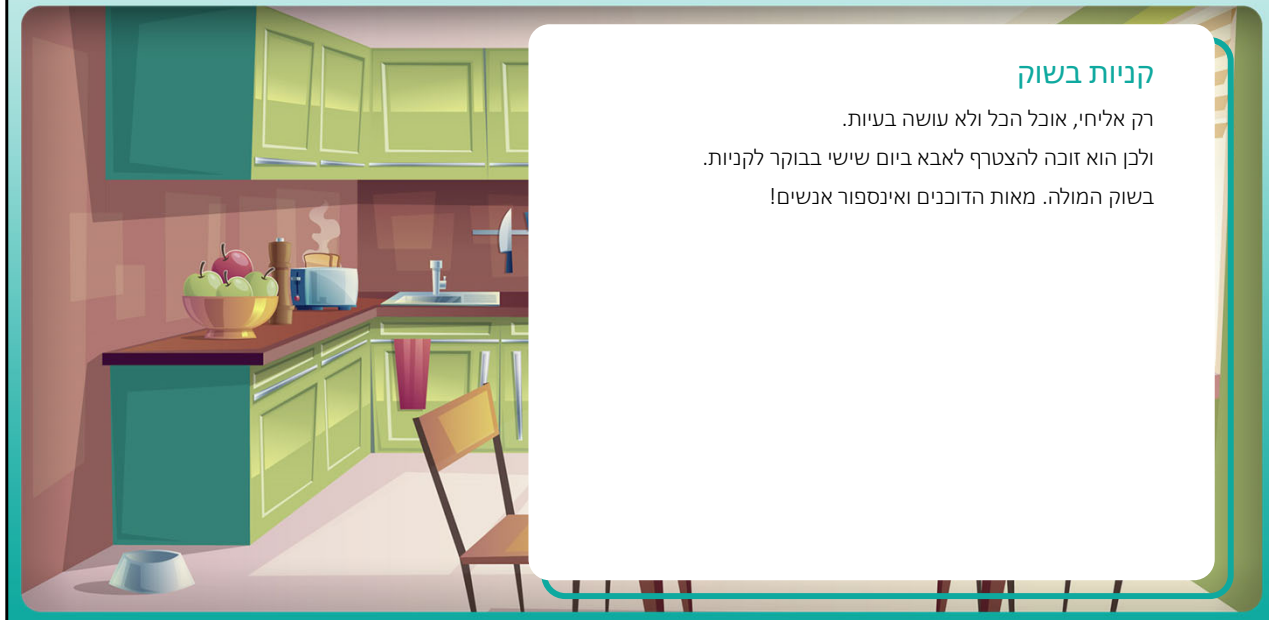

ארוחת שבת

אך במשפחת לוי, מלאכת הכנת ארוחת שישי מסובכת ביותר.
מדוע קשה אתם שואלים?
כי כל אחד מחמשת הילדים אוהב לאכול משהו אחר!

אוריה אוהב עוף ברוטב חמוץ,
אלישבע מעדיף שבאורז הצהוב יהיה בצל ירוק קצוץ,
אביהו דורש שבסלט יהיה עגבניות,
ודוד לא מתיישב אם לא חתכנו לו פטריות.

למורה:
הקריאי את סיפור הרקע לתלמידים

קניות בשוק

רק אליחי, אוכל הכל ולא עושה בעיות.
ולכן הוא זוכה להצטרף לאבא ביום שישי בבוקר לקניות.
בשוק המולה. מאות הדוכנים ואינספור אנשים!

למורה:
הקריאי את סיפור הרקע לתלמידים

למורה:
הקריאי את סיפור הרקע לתלמידים

למורה:

הקריאי את סיפור הרקע לתלמידים

שאלי: האם אתם זוכרים מהו תקציב?

הזכירי: תקציב הינו סכום כסף המיועד למטרה מסויימת (תקציב לקניות בשוק, תקציב הלבשה וכו').

למורה:
הקריאי את סיפור הרקע לתלמידים

למורה:
הקריאי את סיפור הרקע לתלמידים

(8 דק')

הנחיות למורה:

הפעלת שוק

מטרת ההפעלה: הילדים יבינו את הצורך בתקציב נכון.
ציוד נדרש: כרטיסיות אוכל בצבעים אדום, ירוק וכתום

מהלך ההפעלה:

שולחנות הכיתה מסודרים בצורת ח'. כל שולחן מייצג דוכן אחר בשוק. על כל שולחן כתוב שם הדוכן.

שמות הדוכנים: מעדנייה, גבינות, משקאות, לחמים, מוצרי ניקיון לבית, ממתקים, משחקים.

על כל דוכן (שולחן) יהיו מונחות כרטיסיות מוצרים עם מחיריהם (רעיונות למוצרים ניתן למצוא בנספח א').

כל מוצר יוגדר באיכות שונה ובמחיר שונה:

1. כרטיסייה אדומה - מוצר איכותי ויקר
2. כרטיסייה ירוקה - מוצר בעל איכות בינונית, מחיר ממוצע
3. כרטיסייה כתומה - מוצר בעל איכות נמוכה, מחיר זול.

על התלמידים להסתובב בשוק (בכיתה) **בלי תקציב מוגדר** ולעשות "קניות" למשפחה.

הדגישי לתלמידים כי:

- אין להם הגבלה של כסף

- מותר להם לערוך "קניות" רק בחמישה דוכנים ובכל דוכן לבחור רק שני מוצרים.

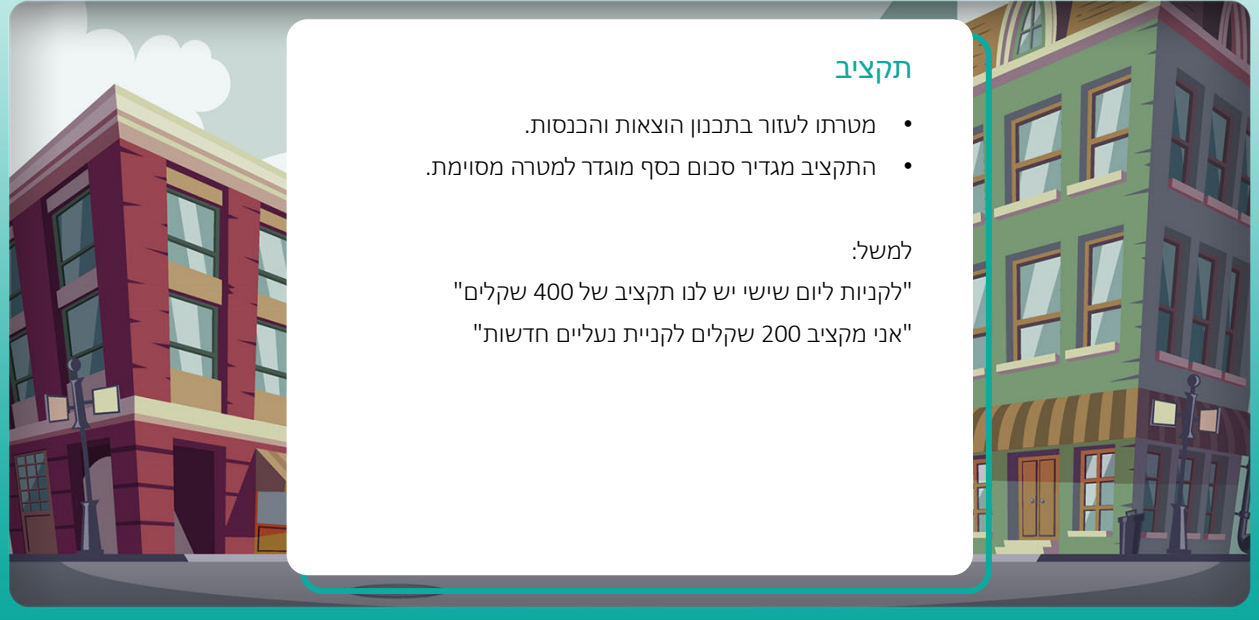
הערה למורה: לשים לב לשים מחירים שגם אם הם לא מציאותיים, לתלמידים יהיה יותר קל לחשב אותם בחלק השני של הפעילות. ז"א עדיף לתת מחירים עגולים.

למורה:
(3 דק')

התלמידים יציגו את המוצרים אשר בחרו. יש להניח שהם יבחרו במוצרים היקרים והטובים ביותר מאחר ואין להם הגבלה.

שאלה: מדוע בחרתם דווקא במוצרים האלה? (חלק יענו "כי הם הכי טובים" וחלק יבחרו מראש לחסוך בכסף ולקנות מוצרים פחות יקרים)

תקציב

- מטרתו לעזור בתכנון הוצאות והכנסות.
- התקציב מגדיר סכום כסף מוגדר למטרה מסוימת.

למשל:

"לקניות ליום שישי יש לנו תקציב של 400 שקלים"
"אני מקציב 200 שקלים לקניית נעליים חדשות"

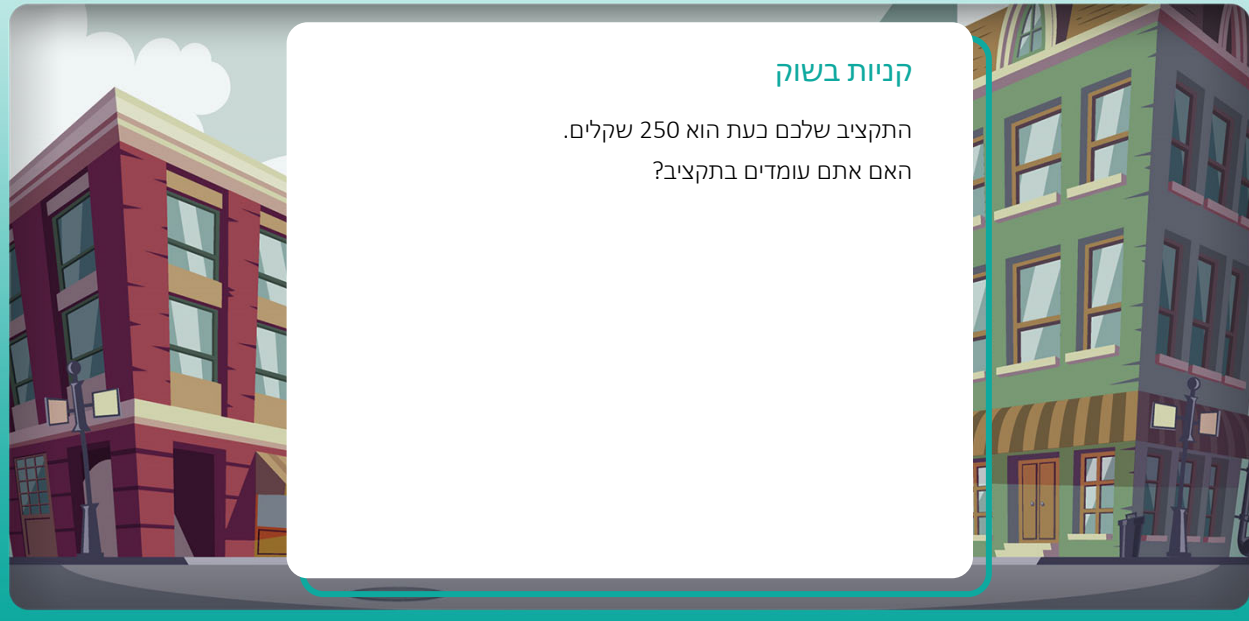
למורה:
(4 דק')

שאלי את התלמידים:

- מישהו יודע מה זה תקציב?
- מתי משתמשים בתקציב?

הסבירי: תקציב הינו כלי ניהולי שמטרתו תכנון הוצאות והכנסות. התקציב מגדיר סכום כסף מוגדר למטרה מסוימת.

כאשר אמא הולכת לשוק, עליה לבצע קניות לבית הכוללות: מזון, מוצרי ניקיון, היגיינה ועוד. בשוק יש מבחר מאוד גדול של מוצרים מסוגים שונים ומחירים שונים, דבר שעלול להוביל לתשלום מאוד גבוה אם לא מנהלים אותו נכון. על מנת לחסוך בכסף, יש להכין תקציב המיועד לקניות בשוק ולא לחרוג ממנו.

למורה:

בהמשך להפעלה

אמרי לתלמידים: כעת הסתכלו על המוצרים שיש לכם ביד. חשבו את סכום הקנייה שלכם.
שאלי: כמה יצא לכל אחד?

אספי תשובות **ושאלי:** מה הייתם עושים אם הייתי אומרת לכם שיש לכם תקציב של 250 שקלים בלבד לביצוע הקניות? (סכום ניתן לשינוי בהתאם למחירים על הכרטיסיות)

- האם הקנייה שלכם עומדת בתקציב זה?
- על איזה מוצר הייתם מוותרים?
- האם הייתם מחליפים מוצר אחד באחר?
- אתם יכולים לחשוב למה קשה לערוך קניות תחת תקציב?
- האם ישנם מוצרים שתעדיפו להשקיע בהם יותר כסף בשביל שיהיו איכותיים, לעומת מוצרים אחרים? מדוע?

אמרי: אם חרגתם בתקציב, באפשרותכם להחליף מוצר אחד באחר או לוותר על מוצרים.

צרכנות

- האם אתם צרכנים?
- האם אתם הולכים עם ההורים לקניות?
- האם קרה שביקשתם משהו מהורים והם ענו שזה יקר מידי?

למורה:

דיון (5 דק')

שאלי:

- האם אתם מכירים את המילה הזו?
- האם אתם מכירים מילים נרדפות או מילים שקשורות למילה צרכנות? (צורך, צריך, צריכים, קניות)

הסבירי כי צרכנות פירושה הרגלי קניה (צריכה = שימוש במוצרים/ שירותים) וערכי דיון במליאה:

- האם אתם צרכנים? כלומר: האם אתם קונים לעצמכם דברים?
- האם אתם הולכים עם ההורים לקניות?
- האם קרה שביקשתם משהו מההורים שלכם והם ענו שזה יקר מידי?

צרכנות נבונה

- קניית מוצרים שאנו זקוקים להם באמת.
- קניית מוצרים במחיר הגיוני לאחר השוואת מחירים.

חסכון בהוצאות

- שמירת כספים לשימוש עתידי

למורה:
(6 דק')

חשפי את ההגדרות:

צרכנות נבונה:

- קניית מוצרים שאנו זקוקים להם באמת.
- קניית מוצרים במחיר הגיוני לאחר השוואת מחירים.

חסכון בהוצאות: שמירת כספים לשימוש עתידי.

שאלי:

- למה כדאי לחסוך כסף?
- למה לא כדאי לקנות בכסף שיש לנו את הדבר הראשון שרואים?
- האם יש משהו שאתם הייתם מוכנים לחסוך כסף בשבילו?

הסבירי לתלמידים: לפני שקונים מוצר צריך לעצור ולחשוב – האם אנחנו באמת זקוקים לו?

האם אפשר לקנות אותו במקום אחר במחיר זול יותר?

כפי שראיתם, עמידה בתקציב היא עניין לא פשוט. גם ההורים שלכם, נאלצים יום ליותר

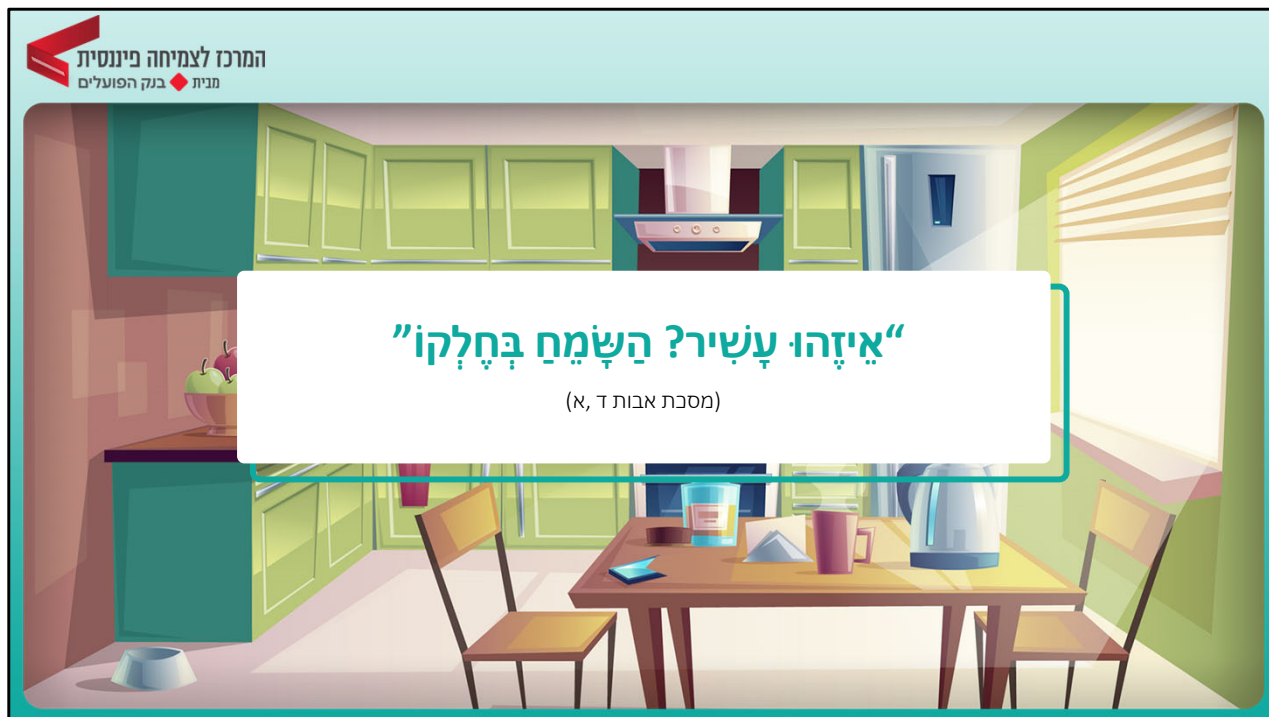
על דברים שנחשבים ל"מותרות" על מנת לספק לכם את הדברים שאתם דרושים להם

באמת. לפעמים אנחנו רוצים דברים יקרים אבל אין לנו את כל הכסף הדרוש. במצב כזה

צריך להמתין זמן מסוים ולחסוך פרוטה לפרוטה עד שנגיע לסכום המתאים. לפעמים שווה

להתאפק ולא לקנות ממתקים (שנגמרים מהר) כדי שנוכל לקנות משחק 'שווה' שנשתמש בו

שוב ושוב.

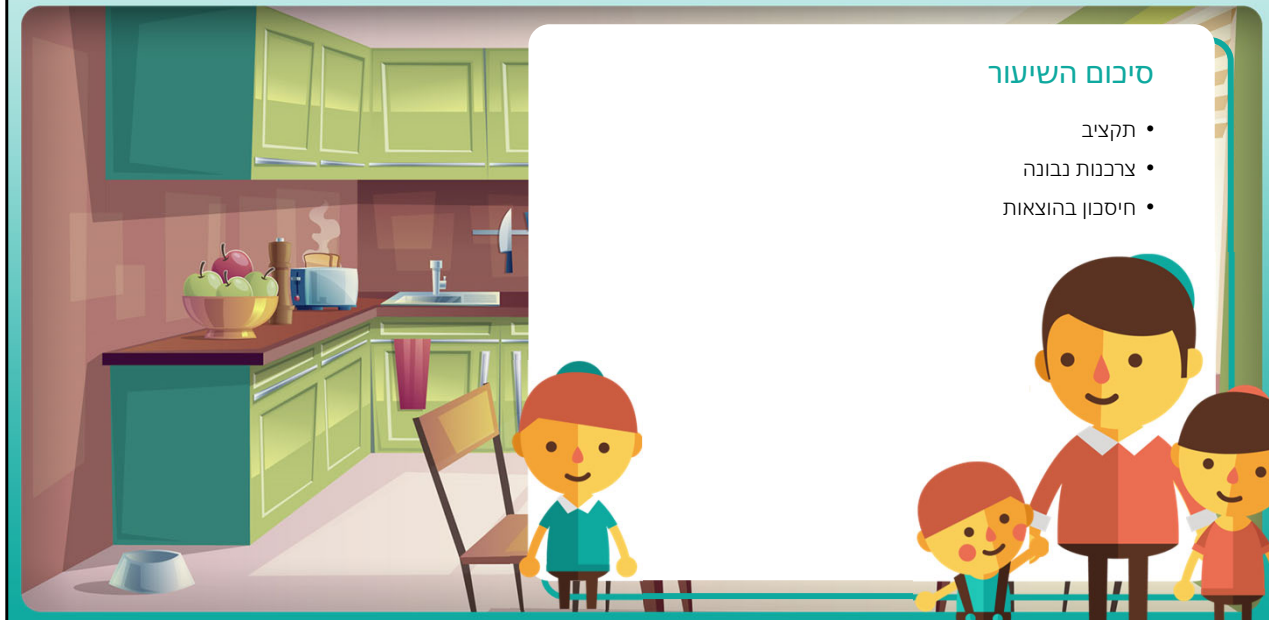

למורה:
(4 דק')

הציגי לתלמידים את המשפט: “איזהו עשיר? השמח בחלקו” (מסכת אבות ד, א).
שאלי: מה משמעות המשפט לדעתכם?
הסבירי: הפתגם מחנך את האדם לשמוח במה שיש לו. לראות את חצי הכוס המלאה. עשיר הוא לאו דווקא אדם בעל הרבה כסף, אלא אדם השמח בחלקו. המציאות מלמדת כי אדם שאינו מאושר לא יועילו לו עוד ועוד כסף ומוצרים חדשים, הם ממלאים חלל רגעי.

הרחבה למורה:

החברה שלנו מצויה במירוץ תמידי אחר מותגים, מותרות, בילויים, נופש ועוד. ילדים ומבוגרים, במידה לא פחותה, חומדים את מוצרי השפע של הכלכלה המודרנית. די לנו בסיבוב באחד הקניונים כדי לשמוע את המשפט החוזר: “תקני לי...”, “תקנה לי...”. הגירויים בחברת השפע עצומים ובלתי נתפסים, האופנה בכל התחומים (ביגוד, מיחשוב..) משתנה במהירות עצומה. המציאות מלמדת שהחמדנות שלנו היא כמו בור בלי תחתית. והיא בפירוש לא הופכת את האדם למאושר יותר. מי שאינו מאושר לא יועילו לו עוד ועוד מוצרים חדשים, הם ממלאים חלל רגעי. ילד עצוב יישאר כזה גם אם בכל יום הוא יוצף במתנות מהתחומים הכי חדישים והכי מתוחכמים.

סיכום השיעור

- תקציב
- צרכנות נבונה
- חיסכון בהוצאות

למורה: (2 דק')

סכמי את השיעור:

בשיעור זה למדנו על המשמעות של שימוש בתקציב, שעוזר לנו להישאר בגבול שהצבנו לעצמנו ולא לחרוג ממנו, למדנו מהי צרכנות נבונה: צרכנות מושכלת וחסכנית. ועל חסכון בהוצאות- לפעמים שווה לשמור את הכסף למען קנייה עתידית של משהו שאנו רוצים באמת וצריכים לחסוך למענו. בשיעור הבא נתנסה קצת יותר בנושא זה ונעמיק בו.